

Bola tarbiyasida oila va maktabgacha ta'limning o'zaro hamkorligi

Mirzadjanova Nargiza Baxodirovna

Qo'qon shaxar 49-DMTT direktori

Annotatsiya .Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarni tarbiyalashda oila va maktabgacha ta'lim tashkilotining o'zaro bog'liqligi yoritilgan. Bola shaxsining shakllanishida oilaviy muhit va bog'cha ta'limining ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, ota-onalar va tarbiyachilar o'rtasidagi hamkorlikning bola rivojlanishiga ta'siri asoslab berilgan. Maqolada samarali tarbiya uchun zarur bo'lgan pedagogik yondashuvlar va tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so'zlar .maktabgacha ta'lim, bola tarbiyasi, oila, bog'cha, hamkorlik, ijtimoiylashuv, pedagogik yondashuv, rivojlanish

Взаимное сотрудничество семьи и дошкольного образования в воспитании ребенка

Мирзаджанова Наргиза Баходировна

Директор 49-го дошкольного образовательного учреждения города Коканда

Аннотация:В данной статье рассматривается взаимосвязь семейного воспитания и дошкольного образования в формировании личности ребенка. Проанализирована роль семьи и дошкольного образовательного учреждения в развитии ребенка. Также обосновано значение сотрудничества родителей и воспитателей в процессе воспитания. В статье представлены педагогические подходы и рекомендации для эффективного воспитания.

Ключевые слова:дошкольное образование, воспитание ребенка, семья, детский сад, сотрудничество, социализация, педагогический подход, развитие

Kirish.Maktabgacha yosh davri bola hayotida eng muhim bosqichlardan biri hisoblanadi. Aynan shu davrda bolaning dunyoqarashi, xulq-atvori, ijtimoiy va axloqiy fazilatlari shakllanadi. Bola tarbiyasida oila va maktabgacha ta'lim tashkiloti muhim o'rin tutadi. Oila — bola uchun birinchi tarbiya maskani bo'lsa, bog'cha uning jamiyatga kirib borishidagi dastlabki bosqichdir. Shu sababli bu ikki muhitning o'zaro uyg'unligi bolaning har tomonlama barkamol bo'lib voyaga yetishida hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Mavzuning dolzarbligi. Hozirgi kunda globallashuv va axborot texnologiyalarining tez rivojlanishi natijasida bola tarbiyasiga bo'lgan talablar ham ortib bormoqda. Zamonaviy jamiyatda mustaqil fikrlaydigan, ijtimoiy faol va ma'naviy yetuk shaxsni tarbiyalash dolzarb masalaga aylangan. Bunday shaxsni shakllantirish esa

faqatgina bog‘cha yoki faqat oilaning vazifasi emas, balki ularning o‘zaro hamkorligi asosida amalga oshiriladi. Agar oila va maktabgacha ta’lim tashkiloti o‘rtasida uzviy bog‘liqlik bo‘lmasa, tarbiya jarayonida uzilishlar yuzaga keladi. Shu bois mazkur mavzu bugungi kunda alohida ahamiyat kasb etadi.

Bola tarbiyasi va uning rivojlanishida oila hamda ta’lim tashkilotlarining o‘rni ko‘plab pedagog va psixolog olimlar tomonidan o‘rganilgan. Ularning ilmiy tadqiqotlarida bolaning ijtimoiylashuvi, axloqiy shakllanishi va shaxs sifatida rivojlanishida muhitning ta’siri keng yoritilgan. Xususan, maktabgacha ta’lim tizimida ota-onalar bilan hamkorlikni yo‘lga qo‘yish, pedagogik yondashuvlarning uyg‘unligini ta’minlash masalalari ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Shunga qaramay, zamonaviy sharoitda bu masalani yanada chuqurroq o‘rganish va amaliyotga tatbiq etish zarurati saqlanib qolmoqda.

Adabiyotlar tahlili. Bola tarbiyasida oila va maktabgacha ta’lim tashkilotining o‘zaro hamkorligi masalasi pedagogika va psixologiya fanlarida keng o‘rganilgan muhim yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Mazkur mavzuga oid ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, bola shaxsining shakllanishida ijtimoiy muhit, xususan oila va ta’lim tashkilotlari hal qiluvchi rol o‘ynaydi.

Xorijiy olimlardan L.S. Vygotskiy o‘z tadqiqotlarida bolaning rivojlanishi ijtimoiy muhit bilan chambarchas bog‘liqligini ta’kidlaydi. Unga ko‘ra, bola bilim va ko‘nikmalarni kattalar va tengdoshlari bilan muloqot jarayonida egallaydi. Bu esa oila va bog‘cha o‘rtasidagi hamkorlikning zarurligini ilmiy asoslab beradi.

K.D. Ushinskiy esa tarbiya jarayonida milliy qadriyatlar va oilaviy muhitning ahamiyatiga alohida urg‘u bergan. Uning fikricha, bola tarbiyasida oilaning o‘rni beqiyos bo‘lib, ta’lim muassasalari bu jarayonni davom ettiruvchi va boyituvchi muhit sifatida xizmat qiladi.

O‘zbek olimlaridan X. Abdurahmonova va F. Qodirova maktabgacha ta’lim pedagogikasiga oid ishlarida ota-onalar va tarbiyachilar o‘rtasidagi hamkorlikni tashkil etish masalalarini yoritib bergan. Ular bolaning har tomonlama rivojlanishi uchun yagona pedagogik yondashuv muhim ekanligini ta’kidlaydilar.

Shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim tizimiga oid me’yoriy hujjatlarda ham ota-onalar bilan hamkorlikni yo‘lga qo‘yish ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilangan. “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturida ham bolaning rivojlanishida oila va ta’lim tashkilotining uzviy aloqasi muhim omil sifatida qayd etilgan.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, mavjud adabiyotlarda oila va maktabgacha ta’lim tashkilotining hamkorligi masalasi yetarlicha o‘rganilgan bo‘lsa-da, zamonaviy sharoitda ushbu hamkorlikni yanada takomillashtirish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish zarurati mavjud.

Asosiy qism. Oila bola tarbiyasining asosi hisoblanadi. Bola ilk bor aynan oilada mehr-muhabbat, hurmat, odob-axloq va ijtimoiy munosabatlarni o‘rganadi. Ota-onaning bolaga bo‘lgan munosabati uning ruhiy holati va xulq-atvoriga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Agar oilada sog‘lom muhit yaratilsa, bola o‘zini erkin his qiladi va ijobiy fazilatlarni o‘zlashtiradi. Bog‘cha esa bolaning ijtimoiy rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. Bu yerda bola tengdoshlari bilan muloqot qiladi, jamoada ishlashni, qoidalarga rioya qilishni va mustaqil harakat qilishni o‘rganadi. Tarbiyachilar tomonidan tashkil etilgan

mashg‘ulotlar bolaning aqliy va jismoniy rivojlanishiga xizmat qiladi. Oilada va bog‘chada olib borilayotgan tarbiya jarayonining uyg‘unligi juda muhimdir. Agar ota-ona va tarbiyachi bir xil talab va yondashuvni qo‘llasa, bola uchun muhit barqaror bo‘ladi. Aks holda, qarama-qarshi talablar bola ongida ikkilanishni yuzaga keltiradi. Ota-onalar va tarbiyachilar o‘rtasida muntazam aloqaning yo‘lga qo‘yilishi samarali natijalarni beradi. Masalan, ota-onalar yig‘ilishlari, suhbatlar va hamkorlikdagi tadbirlar orqali bola tarbiyasidagi muammolar birgalikda hal etiladi. Bu esa bolaning har tomonlama rivojlanishini ta’minlaydi.

Xulosa qilib aytganda, bola tarbiyasida oila va bog‘cha bir-biri bilan chambarchas bog‘liq tizim hisoblanadi. Ularning hamkorligi va o‘zaro tushunishi asosida barkamol avlodni tarbiyalash mumkin. Shu bois ota-onalar va tarbiyachilar birgalikda harakat qilishi, yagona maqsad sari intilishi muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2021. – 464 bet
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentabrdagi PF-152-sonli “Maktabgacha ta’lim sifati va samaradorligini yanada oshirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Farmoni.
3. AZ Bahodirovna [International trends in the development og the preschool education system](#) Open Access Repository 9, 236-240 2022
4. AZ Baxodirovna, RF Muxammadjonovna, KSH Baxtiyarovna, ...International Journal of Early Childhood Special Education 14 PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL FEATURES OF PRESCHOOL EDUCATION IN UZBEKISTAN: PROBLEMS AND SOLUTIONS. 2022